

УДК 341.233:327.8

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.2635563>

В.І. ЛЮБАШЕНКО,

доцент кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства
Міжнародного гуманітарного університету, кандидат юридичних наук,
м. Одеса, Україна; e-mail: viacheslav.liubashenko@gmail.com;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2185-4542>

ВІДКЛИКАННЯ ДЕНОНСАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ДОГОВОРУ

V.I. LYUBASHENKO,

Ass. Professor, Chair of International and Comparative Law,
International Humanitarian University, Ph.D. in Law,
Odessa, Ukraine; e-mail: viacheslav.liubashenko@gmail.com;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2185-4542>

REVOCATION OF DENUNCIATION OF AN INTERNATIONAL TREATY

АНОТАЦІЇ (ABSTRACTS), КЛЮЧОВІ СЛОВА (KEY WORDS)

Аналізуються можливості відкликання денонсації, зокрема, у випадку виконання умов, які зумовили намір держави денонсувати договір. Обґрунтовується, що визнання права на відкликання повідомлення про денонсацію до набрання ним чинності відповідає цілі встановлення терміну для заявлення денонсації та слугує стабільності договірних зобов'язань. Особливим випадком відкликання денонсації є умовна денонсація, яка є правомірним інструментом примусу до певної поведінки контрагентів договору. Такий підхід відповідає договірній практиці держав та рішенням, прийнятому у Віденській конвенції про право міжнародних договорів. Можна стверджувати, що положення, яке отримало закріплення у Віденській конвенції, стало кодифікацією звичаєвих правил щодо відкликання денонсації в разі двосторонніх договорів; у свою чергу, в разі багатостороннього договору – воно встановлює правила, що становлять прогресивний розвиток міжнародного права.

Ключові слова: денонсація; умовна денонсація; відкликання денонсації; міжнародний договір; Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 р.

Denunciation is one of the main and the most frequently used in practice ways of terminating a treaty or participation of a State in a treaty. The use of this method is associated with many legal issues of a considerable importance. One of the more specific practical issues of termination of an international treaty is the moment of entry into force of the notice of denunciation and a possibility of its revocation. The article analyzes the possibility of revocation of denunciation, in particular, in the case of the fulfillment of conditions that determined the intention of a State to denounce a treaty. The author emphasizes that the recognition of the right to revoke a notice of denunciation prior to its entry into force corresponds to the purpose of setting a deadline for declaring a denunciation and serves the stability of treaty obligations. A special case of revocation of denunciation is conditional one, which is a legitimate tool for coercion towards a certain conduct of treaty parties. Recognition of the right to withdraw a notice of denunciation until it enters into force shall be consistent with the purpose of setting the time limit for declaring the denunciation and serves the stability of treaty obligations. The right to withdraw a denunciation closely connected (or even derives from it) to the right to conditional denunciation. Such denunciation takes place when a State, within a note concerning denunciation, provides for revocation of its decision certain requirements to be fulfilled by the other party or parties to a treaty or when it notifies other States, after denunciation, the special conditions for revoking the denunciation. The conditional denunciation is a legitimate instrument of coercion for certain behavior of treaty parties. Often, it leads to desirable results, particularly when participation in the treaty of a State is significant for other States. Such an approach is consistent with the treaty practice of States and the statement taken in the 1969 Vienna Convention on the Law of Treaties. It can therefore be argued that the provision enshrined in the Vienna Convention has become a codification of the customary rules for revoking of denunciation in the case of bilateral agreements; in its own turn, in the case of a multilateral treaty it establishes the rules representing the progressive development of international law.

Key words: denunciation; conditional denunciation; revocation of denunciation; international treaty; the 1969 Vienna Convention on the Law of Treaties

Постановка проблеми

Денонсація є одним з основних і найбільш часто використовуваних у практиці держав способів припинення договору або участі держави в договорі. Використання цього способу пов'язане з багатьма правовими проблемами чималого значення. Не менше 50 % укладених сьогодні угод передбачає право на денонсацію прямо вираженим способом. Більше половини договорів, такі як Статут ООН, Женевські конвенції з морського права, Віденські конвенції з дипломатичного та консульського права, з права міжнародних договорів, не регулюють взагалі питання припинення або денонсації договору.

Право міжнародних договорів є однією з найбільш давніх і найбільш кодифікованих галузей міжнародного права. Тому його дослідженню присвячена численна література відомих представників як вітчизняної, так і зарубіжної науки міжнародного права. Поняття денонсації розуміли вже автори XIX століття. Вперше, як видається, цю проблему з'ясував Д. Анцилотті (Anzilotti D., 1961), звернувши увагу на факт, що "слово денонсація використовується іноді для позначення нотифікації, що стосується припинення договору внаслідок будь-яких підстав припинення", він підкреслює, що "у власному значенні слова... воно означає вираз волі скористатися правом на денонсацію багатостороннього договору або права на припинення договору в разі двостороннього договору" [1, с.171].

В такому значенні поняття денонсація розуміли автори Гарвардського проекту по праву договору 1935 року, що представляє собою найбільш значиму приватну кодифікацію цієї сфери міжнародного права. Подібного розуміння денонсації був й Г. Тобін (H. Tobin, 1967), автор однієї з найбільш відомих монографій з питання припинення багатосторонніх договорів [2].

У радянській науці міжнародного права до дослідників проблематики припинення міжнародних договорів належить В.М. Шуршалов, автор першої і протягом довгого часу єдиної в радянській літературі монографії про право договорів [3], а також А.Н. Талалаєв, представник Радянського Союзу на Віденській конференції, вечний, який спеціалізувався здавна в цій сфері міжнародного права, і автор монографій з права договорів [4]. Він дуже послідовно і різко виступав проти широкого розуміння денонсації. Полемізуючи з цього питання з іншим радянським міжнародником В.І. Листовським [5], А.Н. Талалаєв вказував, що широке розуміння призведе до стирання різниці між правомірною денонса-

цією договору і його розриванням і в результаті послаблює принцип *pacta sunt servanda*.

В сучасній українській науці міжнародного права загальні питання міжнародно-правового регулювання припинення міжнародних договорів на рівні дисертаційного дослідження розробляв С.Р. Кравченко [6]. Комплексно спеціальні аспекти проблематики денонсації розкриваються в роботах В.А. Ващенко [7, 8]. У них досліджується поняття денонсації, умови дійсності та правові наслідки денонсації. Проте, в них не знайшло належного наукового оформлення одне з практичних питань припинення міжнародного договору – момент набрання чинності повідомлення про денонсацію та можливість його відкликання.

Тому метою статті є обґрунтування правової природи процедури відкликання в інституті денонсації та часового аспекту такого відкликання, зокрема, у випадку умовної денонсації. Її новизна полягає в обґрунтуванні подвійної природи норми про відкликання денонсації, яка залежить від базису її застосування. Завданням статті є (1) аналіз правової природи норми про відкликання денонсації (зокрема, часового аспекту) за допомогою розгляду доктринальних поглядів, практики та *travaux préparatoires* Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 року, включаючи (2) аналіз природи умовної денонсації як особливого виду денонсації, що може бути відкликана на спеціальних умовах.

Відкликання денонсації

У разі, коли положення договору нічого не передбачають або інше не встановили сторони міжнародного договору, держава, яка денонсує договір, може відкликати денонсацію. Відкликання денонсації є можливим у разі, коли договір або нотифікація про денонсацію передбачають часовий період повідомлення, тобто коли денонсація не набуває чинності відразу в момент її заявлення.

Чи є право на відкликання денонсації необмеженим?

Держава може скористатися правом на відкликання тільки до моменту набуття чинності денонсацією, до моменту закінчення цього специфічного *vacation actus*, яким є період повідомлення. Після закінчення цього терміну держава, яка хотіла б залишитися стороною договору, має знову висловити такий намір.

У питанні, чи потребує відкликання денонсації погодження іншими сторонами договору, думки у доктрини різняться.

На думку А.Д. МакНейра (McNair A.D., 1961), "можна стверджувати, що після надсилання

повідомлення про денонсацію держава не може відкликати її без згоди всіх сторін" [9, с.317]. Як вважає Дж. Фітцморіс (Fitzmaurice G., 1957), відкликання денонсації вимагає згоди тих сторін договору, які в зв'язку з заявленою денонсацією самі або денонсували договір, або іншим способом змінили своє становище [10, с.34].

Г. Харашті (Haraszti G., 1973) визнає, що "принцип добросовісності вимагає, що повідомлення денонсації не може бути відкликано без згоди іншої сторони договору" [11, с.257]. Вчений обґрунтовує цю думку, доводячи, зокрема, що в разі двостороннього договору нотифікація про денонсацію може спричинити прийняття іншою стороною певних кроків і змінити правову ситуацію настільки, що відкликання денонсації буде для цієї іншої сторони вже некорисним.

Питання відкликання денонсації було предметом розгляду Комісією міжнародного права під час роботи над Конвенцією по праву міжнародних договорів. У своєму проекті 1963 року Х. Уолдек (H. Waldock, 1963) запропонував не обмежувати право на відкликання денонсації, за винятком часових обмежень [12, с.86]. Комісія в цьому ж році прийняла це положення в статті 50, що стосується реалізації права на припинення договору, передбаченого в положеннях самого договору [12, с.214].

Ця стаття викликала різні коментарі держав. Зокрема, на думку Швеції, встановлення права відкликання денонсації без необхідності узгодження з рештою сторін не враховувало б мети встановлення періоду повідомлення про денонсацію. Держави не матимуть можливості довіряти прийнятим крокам, спрямованим на пристосування до нової ситуації, що склалася внаслідок направлення повідомлення про денонсацію. Більш того, прийнята в статті 50 норма "нейтралізувала би", на думку уряду Швеції, наслідки положення, що стосується періоду повідомлення, відкладаючи можливість прийняття рішення про денонсацію до останнього дня перед набранням денонсацією чинності [13, с.149].

На думку польського уряду, "відкликання стороною повідомлення про денонсацію договору має бути поставлено в залежність від згоди інших сторін". Цього вимагає захист інтересів тих держав, які в зв'язку з денонсацією могли зробити певні кроки або мали намір їх здійснити. Зокрема, як сказано у зазначеному коментарі, може виникнути ситуація, коли у зв'язку з денонсацією інша держава утримується від наміченого денонсування, а після відкликання денонсації не зможе

в подальшому денонсувати договір у зв'язку із закінченням терміну такого повідомлення, встановленого в договорі [13, с.165].

США запропонували певні обмеження права на відкликання денонсації, коли денонсація мала б своїм наслідком безумовне припинення договору. У разі двостороннього договору відкликання денонсації могло би бути зроблене виключно за відсутності заперечень іншої сторони, у випадку багатостороннього договору – заперечення 1/3 договірних сторін зробило би відкликання денонсації недійсним [13, с.179–180].

У 1966 році Х. Уолдек (H. Waldock, 1967) представив нову версію зазначеного положення, спираючись – як він прямо підкреслив, – на пропозицію польського уряду. Він ставив дійсність відкликання денонсації в залежність від згоди "інших сторін", хоча необов'язково у вираженій формі. У той же час він відкинув американську пропозицію як надто складну і таку, що спирається на припущення, що не відображають практики держав [14, с.96].

На користь нового рішення висловилися інші члени Комісії ООН з міжнародного права. Зокрема, на думку С. Тсуруока (S. Tsuruoka, 1967), "припис в новому формулюванні... підсилює стабільність договору. Якщо держава буде усвідомлювати, що не зможе змінити свого рішення без згоди інших сторін, вона не направлятиме повідомлення про свій намір припинити або вийти з договору... Подібний психологічний ефект є важливою течєю в міжнародних відносинах" [14, с.98].

Проти нової пропозиції висловлювався Х. Бриггз (H.W. Briggs, 1967), підкреслюючи, що "потрібно заохочувати держави до відкликання повідомлення про денонсацію, якщо після обмірковування вона матиме такий намір" [14, с.97]. Такий підхід превалював в Редакційному комітеті Комісії, який він очолював, і нова пропозиція, що передбачає можливість денонсації без необхідності отримання згоди інших сторін, була в кінцевому підсумку прийнята в Комісії без будь-якого заперечення.

Це була стаття 50 проекту. Вона збереглася і під час Віденської конференції, не викликавши жодних заперечень. Так, згідно зі статтею 68 Конвенції (вона відповідає статті 50 проекту), що стосується в цілому всіх документів щодо недійсності, припинення договору, виходу з нього або зупинення його дії (стосується також актів денонсації), повідомлення або документ такого роду "може бути відкликано в будь-який час до набрання ними чинності".

Чи є це положення проявом кодифікації існуючих звичаєвих норм, або воно лише висвітлює напрям розвитку міжнародного права? На думку Г. Харашті (Haraszti G., 1973), практика держав не дає достатньо чіткої відповіді на питання, чи вимагає відкликання денонсації згоди інших сторін договору [11, с.257]. З цим важко погодитися. Як видається, це залежить від того, чи йде мова про двосторонній або багатосторонній договір. Відкликання денонсації двостороннього договору за своєю природою вимагає згоди іншої сторони. Якщо інша сторона не погодиться на відкликання, вона може денонсувати договір самостійно. Факт того, що вона цього не робить, свідчить про прийняття відкликання денонсації.

Зі сьогоденної практики держав випливає, що відкликання денонсації двостороннього договору є, зазвичай, результатом переговорів, свідченням досягнення певної домовленості. Йому передують переговори, з яких може випливати згода іншої сторони на відкликання денонсації. Ця згода може впливати також із конклюдентних фактів, а іноді взагалі настає в результаті пропозиції сторони, яка денонсує договір. Іноді необхідність отримання згоди на відкликання денонсації прямо передбачається самими положеннями договору [11, с.257].

На думку радника з юридичних питань Держдепартаменту США Хакворта Г. (Hackworth G., 1943), згода на відкликання денонсації в разі двосторонніх договорів є необхідною [15, с.314].

У разі відкликання денонсації щодо багатостороннього договору не вимагається, щоб будь-яка згода на таке відкликання запитувалась. Вважаємо також малоімовірним, щоб будь-яка держава, яка є стороною багатостороннього договору, заперечувала проти відкликання денонсації.

Умовна денонсація

Право на відкликання денонсації знаходиться в тісному зв'язку з правом на умовну денонсацію (або навіть впливає з нього). Такого роду денонсація має місце, коли держава в ноті, що стосується денонсації, передбачає відкликання свого рішення за умов виконання іншою стороною або сторонами договору певних вимог, або також коли після денонсації вона повідомляє інші держави про умови відкликання денонсації.

У практиці держав умовна денонсація не є рідкісним випадком. Вона часом використовується державами як правомірний інструмент примусу до певної поведінки контрагентів договору. Часто вона призводить до бажаних ре-

зультатів, зокрема, коли участь у договорі цієї держави є істотною для інших держав.

Умовна денонсація була відома вже в давній практиці держав. Так, наприклад, у 1875 році Росія денонсувала торговий договір, укладений з Францією 14.06.1857 року, стверджуючи одночасно, що відкличе денонсацію при дотриманні певних умов. Французький уряд погодився на цю вимогу.

З новітньої практики, що стосується умовної денонсації, можна, наприклад, назвати вихід Норвегії з Міжнародної конвенції з регулювання китобійного промислу, укладеної у Вашингтоні 02.12.1946 року. У повідомленні від 08.01.1962 року Норвегія зумовила відкликання денонсації досягненням з іншими сторонами згоди щодо визначення розміру вилову до 01.06.1962 року.

Особливо охоче використовують цей засіб зовнішньої політики Сполучені Штати Америки. Висунуті умови мали іноді риси втручання в справи, що відносяться до внутрішньої компетенції інших держав. Так, наприклад, після денонсації США Договору про дружбу з Іспанією від 03.07.1903 року, Іспанія звернулась з проханням про відкликання денонсації. Держдепартамент США порадив послу США в Іспанії скласти міністру закордонних справ Іспанії заяву, що США відкличуть денонсацію, за винятком денонсації двох статей, але тільки "за умови, що в такому випадку іспанський уряд відновить податок на вугілля, встановлений Законом від 20.07.1905 року, або прийме закон аналогічного змісту" [15, с.316-317].

Умовний характер мала також денонсація в 1965 році Сполученими Штатами Америки Конвенції про уніфікацію деяких правил, що стосуються міжнародних повітряних перевезень, 1929 року. У повідомленні про денонсацію стверджувалося, що США "направляють таку нотифікацію виключно у зв'язку з низькими межами відповідальності за смерть або заподіяння шкоди здоров'ю, встановленими у Варшавській конвенції...". У повідомленні, направленому польському уряду як депозитарію, містилося також звернення проінформувати про причини денонсації всі інші сторони цього договору [16, с.123].

Заява, що супроводжувала цю денонсацію, опублікована в офіційному органі Держдепартаменту США, підкреслювала, що "США готові відкликати повідомлення про денонсацію, якщо до набрання нею чинності 15 травня 1966 року з'явиться перспектива міжнародної угоди щодо меж відповідальності в міжнародних транспортних перевезеннях у розмірі близько 100 тис.

доларів за пасажира... і якщо до вступу в силу такої угоди буде укладена тимчасова домовленість між головними міжнародними лініями, яка підвищить межі відповідальності до 75 тис. доларів...". Відкликаючи пізніше денонсацію, США посилалася на ці вимоги, підкреслюючи, що відкликання стало можливим внаслідок їх виконання [16, с.123].

Одним із прикладів умовної денонсації сьогодення є рішення США припинити свою участь в Договорі про ракети середньої і меншої дальності (РСМД), який був центральним елементом контролю над ядерними озброєннями з часів холодної війни. 04.12.2018 року США заявили, що вийдуть з договору про РСМД, якщо Росія протягом 60 днів не повернеться до його виконання. Порушенням договору в США називають розробку Росією ракетної системи 9M729 та вимагають від Росії її знищення. Росія, у свою чергу, наполягає, що нібито не порушує договору, оскільки дальність ракети не перевищує 500 кілометрів. Із 02.02.2019 року Сполучені Штати Америки заявили про припинення своєї участі у Договорі про РСМД. Згідно з текстом договору, ДРСМД буде офіційно скасований лише через 6 місяців після оголошення про припинення його дії. Таким чином, залишається ще трохи простору для маневру, щоб, можливо, врятувати цю угоду шляхом відкликання повідомлення про вихід.

У ході кодифікації права договорів питання умовної денонсації, власне, не поставало. Тільки Дж. Фітцморіс (Fitzmaurice G., 1957) в своєму проєкті запропонував правило, що "якщо договір прямо цього не передбачає, повідомлення, що стосується денонсації або виходу, має бути безумовним" [10, с.34]. Такого положення не передбачав жоден з проєктів Х. Уолдека і жоден проєкт Комісії ООН з міжнародного права. Віденська конвенція також не забороняє умовну денонсацію; отже, можна визнати, що вона є абсолютно допустимою, оскільки без сумнівів її припускає звичаєве міжнародне право.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Анцилотти Д. Курс международного права: Введение – общая часть. Перевод с итальянского. Т. 1 / под ред.: Левин Д. Б. (Предисл.); пер: Скаетти А. Л., Фабриков Э. М. Москва: Инostr. лит., 1961. 447 с.
2. Tobin H. J. The termination of multipartite treaties. New York: AMS Pr., 1967. 388 p.
3. Шуршалов В. М. Основные вопросы теории международного договора. Москва: Изд-во АН СССР, 1959. 472 с.
4. Талалаев А. Н. Право международных договоров. Общие вопросы. Москва: Междунар. отношения, 1980. 312 с.
5. Лисовский В. И. Международное право. Москва: Высшая школа, 1970. 438 с.
6. Кравченко С. Р. Міжнародно-правове регулювання припинення міжнародних договорів: теорія і практика: монографія. Київ: LAT & K, 2010. 241 с.

Висновки

Відкликання денонсації, як правовий комплекс, відповідає основному принципу права міжнародних договорів – *pacta sunt servanda* – і, як такий, є необхідним в інституті денонсації, адже він слугує стабільності договірних відносин між державами. Загалом, проведений аналіз дозволяє говорити про звичаєву природу норми про відкликання денонсації, що закріплена у ст.50 Віденської конвенції, у разі її використання до двосторонніх міжнародних договорів. Причому в разі багатостороннього договору ця норма лише слугує базисом для розвитку міжнародного звичаю, тобто відображає прогресивний розвиток права міжнародних договорів. Таким чином, положення про відкликання денонсації (ст.50) володіє подвійною природою в міжнародному праві, а її застосування напяму залежить від виду міжнародного договору.

Хоча в практичному аспекті застосування відкликання, особливо при т.зв. "умовній денонсації", носить політичний характер, тим не менш, воно повністю узгоджується з правом міжнародних договорів (є його частиною), і являє собою правовий механізм, який не бере до уваги політичні чинники, що слугують підставою для повідомлення про денонсацію та його відкликання. Більше того, умовну денонсацію треба розглядати як виняток з принципа невтручання до внутрішніх справ держави – умовна денонсація є правомірним інструментом примусу до певної поведінки контрагентів договору.

Конфлікт інтересів

Автор заявляє, що не існує ніякого конфлікту інтересів.

Вираз вдячності

Це дослідження не отримало грантів з будь-якого фінансового агентства в державному, комерційному чи некомерційному секторі.

7. Ващенко В. А. Умови дійсності денонсації та набуття нею чинності. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 6. С. 439–442.
8. Ващенко В. А. Правові наслідки денонсації міжнародного договору. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2019. № 18. С. 214–223.
9. McNair A.D. *The Law of Treaties*. Oxford: Clarendon Press, 1961. 789 p.
10. Fitzmaurice G. Second Report on the Law of Treaties / Document A/CN.4/107; G.G. Fitzmaurice, Special Rapporteur. Yearbook of the International Law Commission. 1957. Vol. II. URL: http://legal.un.org/ilc/documentation/english/a_cn4_107.pdf.
11. Haraszti G. Some Fundamental Problems of the Law of Treaties. Budapest Akadémiai Kiadó, 1973. 439 p.
12. Yearbook of the International Law Commission. 1963. Vol. I. Summary records of the fifteenth session 6 May–12 July 1963. United Nations, New York, 1964. 326 p.
13. Yearbook of the International Law Commission. 1966. Vol. II. Documents of the second part of the seventeenth session and of the eighteenth session including the reports of the Commission to the General Assembly. United Nations, New York, 1967. 376 p.
14. Yearbook of the International Law Commission. 1966. Vol. I, Part II. Summary records of the eighteenth session 4 May–19 July 1966. United Nations, New York, 1967. 354 p.
15. Hackworth G. *Digest of International Law*. Vol. V Washington: Published by Wash. DC GPO, 1943. 957 p.
16. U.S. Withdrawal of Notice of Denunciation of Warsaw Convention (Liability for Air Transport Injury). *International Legal Materials*. 1966. Vol. 5, No. 4. P. 767–768. URL: <https://www.jstor.org/stable/i20690083>.

REFERENCES

1. Antsilotti, D.; Levin, D. B. (Red.). (1961). *Kurs mezhdunarodnogo prava: Vvedeniye – obshchaya chast'* [The course of international law: Introduction - the general part.]. T. 1. Moskva: Inostr. lit. (in Russ.).
2. Tobin H. J. The termination of multipartite treaties. New York: AMS Pr., 1967. 388 p.
3. Shurshalov, V. M. (1959). *Osnovnyye voprosy teorii mezhdunarodnogo dogovora* [The main issues of the theory of international treaty]. Moskva: Izd-vo AN SSSR (in Russ.).
4. Talalayev, A. N. (1980). *Pravo mezhdunarodnykh dogovorov. Obshchiye voprosy* [The law of international treaties. General issues]. Moskva: Mezhdunar. otnosheniya (in Russ.).
5. Lisovskiy, V. I. (1970). *Mezhdunarodnoye pravo* [International law]. Moskva: Vysshaya shkola (in Russ.).
6. Kravchenko, S. R. (2010). *Mizhnarodno-pravove rehulyuvannya pryypynennya mizhnarodnykh dohovoriv: teoriya i praktyka: monohrafiya* [International legal regulation of termination of international treaties: theory and practice: monograph]. Kyiv: LAT & K (in Ukr.).
7. Vashchenko, V. A. (2018). Umovy diysnosti denonsatsiyi ta nabuttya neyu chynnosti [Terms of validity of denunciation and its entry into force]. *Porivnyal'no-analitychne pravo*, (6). 439–442 (in Ukr.).
8. Vashchenko, V. A. (2019). Pravovi naslidky denonsatsiyi mizhnarodnoho dohovoru [Legal implications of the denunciation of an international treaty]. *Visnyk Pivdennoho rehional'noho tsentru Natsional'noyi akademiyi pravovykh nauk Ukrayiny*, (18). 214–223 (in Ukr.).
9. McNair A.D. *The Law of Treaties*. Oxford: Clarendon Press, 1961. 789 p.
10. Fitzmaurice G. Second Report on the Law of Treaties / Document A/CN.4/107; G.G. Fitzmaurice, Special Rapporteur. Yearbook of the International Law Commission. 1957. Vol. II. URL: http://legal.un.org/ilc/documentation/english/a_cn4_107.pdf.
11. Haraszti G. Some Fundamental Problems of the Law of Treaties. Budapest Akadémiai Kiadó, 1973. 439 p.
12. Yearbook of the International Law Commission. 1963. Vol. I. Summary records of the fifteenth session 6 May–12 July 1963. United Nations, New York, 1964. 326 p.
13. Yearbook of the International Law Commission. 1966. Vol. II. Documents of the second part of the seventeenth session and of the eighteenth session including the reports of the Commission to the General Assembly. United Nations, New York, 1967. 376 p.
14. Yearbook of the International Law Commission. 1966. Vol. I, Part II. Summary records of the eighteenth session 4 May–19 July 1966. United Nations, New York, 1967. 354 p.
15. Hackworth G. *Digest of International Law*. Vol. V Washington: Published by Wash. DC GPO, 1943. 957 p.
16. U.S. Withdrawal of Notice of Denunciation of Warsaw Convention (Liability for Air Transport Injury). *International Legal Materials*. 1966. Vol. 5, No. 4. P. 767–768. URL: <https://www.jstor.org/stable/i20690083>.

Published in:

Форум права: 55 pp. 52–58.

Related identifiers:

10.5281/zenodo.2635563

http://forumprava.pp.ua/files/052-058-2019-2-FP-Lyubashenko_8.pdf

http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2019_2_8.pdf

License (for files):

Creative Commons Attribution 4.0 International

Received: 05.03.2019

Accepted: 12.03.2019

Published: 26.03.2019

Cite as:

Любашенко, В. І. (2019). Відкликання денонсації міжнародного договору. *Форум Права*, 55(2). 52–58. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.2635563>.

Lyubashenko, V. I. (2019). Vidklykannya denonsatsiyi mizhnarodnoho dohovoru [Revocation of Denunciation of an International Treaty]. *Forum Prava*, 55(2). 52–58. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.2635563>.